

कम्प्युटर र इन्टरनेटबाट हुने अपराधबाट बच्न सधैं सजग रहौं र सुरक्षित इन्टरनेट प्रयोगको संस्कृति विकास गरौं ।

साईवर अपराधबाट बच्न ध्यान दिनु पर्ने कुराहरु:

- आफूले प्रयोग गर्ने password गोप्य र अनुमान गर्न नसकिने (जस्तै: अक्षर, अङ्क र स्पेशल क्यारेक्टर सम्मिलित password) राखौं ।
- साथै password नियमित रूपमा परिवर्तन गरौं ।
- अनेक प्रलोभन देखाउँदै अपरिचित व्यक्तिबाट आउने ईमेललाई सकेसम्म नखोलौं र प्रतिउत्तर नगरौं ।
- साईवर क्याफे जस्तो सबैले कम्प्युटर प्रयोग गर्ने ठाउँबाट सकेसम्म इन्टरनेट बैंकिङ (Internet Banking) जस्ता संवेदनशील कारोबार नगरौं ।
- Email र facebook जस्ता social networking site हरू प्रयोग गरीसके पछि लग अफ(log off) गर्न नबिसौं ।
- विशेष गरि सार्वजनिक स्थलमा इन्टरनेट प्रयोग गर्दा कुनै पनि साइट(site) मा पासवर्डको अभिलेख रहने option हरू (जस्तै: always remember my password, keep me logged in)मा tick नलगाउँ ।
- तपाईंको व्यक्तिगत सूचनाहरु जस्तै: पासवर्ड(password), क्रेडिट कार्ड नम्बर र पिनकोड (pincode) मागिएका ईमेलहरु को प्रतिउत्तर नगरौं ।
- Social Networking site हरूमा सकेसम्म आफूले चिनेको व्यक्तिलाई मात्र साथीको रूपमा एड(Add) गरौं ।
- अनलाइनमा भेटिएका नयाँ साथीहरु संग communicate गर्दा सावधान रहौं ।
- आफ्नो र आफ्ना साथीहरुका व्यक्तिगत जानकारीहरु सकेसम्म online मा पोष्ट नगरौं ।
(विस्तृत जानकारीका लागि www.doit.gov.np मा हेर्नुहोस)

नेपाल सरकार

विज्ञान, प्रविधि तथा वातावरण मन्त्रालय

सूचना प्रविधि विभाग